

۲۰۱۹/۰۴/۰۳

حسب الله فضل

شکر خند

این قصه برای کودکان است
یا بهر فریب این و آن است
هرگز نپذیرم این دغا را
سیلی به رخ زبان است

ببیند که تعدادی در باره ظهور زبان دری در خراسان چی می گویند. (مرجع: فرهنگ دهخدا)

** * **

بعد از آنکه یزدگرد شهریار، آخرین پادشاه ساسانی، ناچار شد در قبال حمله عرب، تیسفون (یا مدائن) پایتخت فارس (ایران امروزی) را ترک کند و به داخله مملکت و رو به شرق و شمال شرقی سفر کند، تمامی درباریان که به چندین هزار نفر بالغ می شدند همراه او سفر کردند. به طوری که مؤرخین می گویند هزار نفر عمله طرب و هزار نفر از کارگران آشپزخانه و هزار نفر بازداران و عمله شکار همراه او بودند. پس می توان سنجید و حدس زد که سائر درباریان و همراهان شاهنشاه چقدر بوده اند. یزدگرد شهریار با چنین دستگاهی به مرو رسید و این مردم در آنجا سکونت کردند و مدتی به این زبان سخن گفتند و اندک مرو مرکز زبان دری شد. پیش از آنکه فارسی دری این مزیت را حاصل کند که زبان رسمی خراسان شود

** * **

خدا را شکر که جناب یزدگرد و دوستان و آشپزانش به خراسان بی زبان تشریف آوردند و مردم را سخن گفتن آموختند.

** * **

برون دروازه بیرون دروازه، بیرون در.

دروازه در زبان دری کابل و بلخ مطلق به معنای در می باشد، چه در اتاق باشد و چه در دیگری. دروازه و کلکین همانست که در تهران در و پنجره گویند.

پاران بخبر بودند دروازه برون رفتند من بی ره و سرمستم دروازه نمی دانم

(مولانای بلخ)

** * **

دری را به زندان و زنجیر کردند زبان را زبون و سه لا چیر کردند

در لغتنامهٔ دُر دری هدف ما تخریب و نقض کار سالم پیشگامان زبان دری نیست بلکه روشنگری است. ما در پی نو سازی های عجولانه نی، بلکه در تلاش آنیم تا این زبان را از انحصار فخر فروشان، دروغ گوین و مغرضین سیاسی بیرون آورده و به مردم نزدیک سازیم. وجه تسمیه و قصه بافی های تعدادی مغرض این گنجینه فرهنگی را در فضای محدود و جغرافیة کوچک زندانی کرده است. و دُر دری کوششی است برای آزادی این زبان. ما کور نیستیم و گل های زیبا را در باغ دیگران می بینیم و از آنها قدردانی می کنیم.

(گلی زیبا بُود زیبا، به هر باغی که باشد)

برای تدوین دُر دری، ما به مراجع معتبر و کتب قدیم دری/فارسی/تاجیکی پشت پا نمی زنیم. آنها را مطالعه نموده با عقل سلیم و دانش روز از آنها استفاده می کنیم.

بیا به حلقهٔ خوبان دُر فشان در!

فرهنگ عمید

www.dropbox.com

Shared with Dropbox

تذکر:

هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نبشته ها و مطالب دیگری از این نویسنده را مطالعه کنند، می توانند با "کلیکی" بر عکس نویسنده در صفحهٔ مقالات، به "ارشیف" شان رهنمائی شوند.

شکرخند

fazl_hassib_dor_e_dari_shakarkhand.pdf

انتخاب: ولی احمد نوری